

Kerststal

Wat: Kerststal van Gerard Héman (1914-1992)

Waar: H. Bartholomeuskerk in Voorhout

Wanneer: circa 1975-1979

Afmetingen: 2 meter hoog, 3 meter breed

Materiaal: Chamotte, verf, hout

Kerststal

Deze kerststal doet denken aan een retabel voor een hoogaltaar, waarbij de deurtjes slechts op hoogtijdagen opengaan. Zo ook in dit geval. In gesloten toestand is alleen een adventskrans te zien, waarmee kunstenaar Gerard Héman inspeelt op thema's als hoop en verwachting die bij de adventstijd horen. Als het eenmaal Kerst is gaan de deurtjes open en is de verwondering voor de toeschouwer compleet. Aan de binnenkant blijkt het kerstverhaal in allerlei kleine scènes verteld te worden in een atypische setting; een naaldbomenbos dat krioelt van de dieren en engeltjes en waar het Kindje Jezus in een soort grot bij een watermolen geboren wordt.

Héman toont zich hier meester van de details. Voor de centrale voorstelling zwemmen in een vijvertje allerlei vissen. En wat te denken van de kat, salamander, slak, vogel, egel en konijn die samen de Koning komen aanbidden? Daarboven is een prachtige sliert engelen te zien die al musicerend zo de hemel uit lijkt te komen roetsjen. Onder hen is de blijdschap van de herders af te zien. Ze dansen en springen en gooien hun hoed in de lucht. Zelfs hun schaapjes en herdershond staan op hun achterpoten of rollend door het gras. Er zijn ook nog andere verrassende details. Rechtsonder kunnen we door het openstaande raam meegluren bij een ongewone annunciatie. Hier kondigt de engel de geboorte niet aan Maria aan. De engel zit hier heel intiem aan het voeteneinde van het bed van een klein kind, op de achtergrond gadeslagen door zijn vertederde moeder met

broertje of zusje op de arm. Het menselijke aspect is ook zichtbaar rechts bovenin waar we de drie koningen gebogen zien over een landkaart die op de grond ligt en een helpende hand lijken te krijgen van een engel die aan hen verschijnt.

Er zitten twee details in die specifiek gerelateerd zijn aan de (opdrachtgever van de) kerk en die alleen voor de goede verstaander zichtbaar zijn. Namelijk in de scène links onder waar we door een openstaande deur getuige zijn van de verkondiging van de geboorte aan de herders. Een jongetje houdt een emmer vast en lijkt te schrikken van de engel die plotseling in hun midden is. Ook zijn twee herbergiers te zien. De witharige verbeeldt pastoor Nijman, de toenmalige pastoor van de kerk en opdrachtgever van de kerststal. Rechts in een kleine nis bekijken de Heilige Franciscus en een jongetje gekleed in geel T-shirt en korte broek (met een kikker op de hand) van om een hoekje de geboortescène. Vermoedelijk is het jongetje de zoon van de toenmalige koster van de Bartholomeuskerk.

Over de maker

Gerard Héman werd in 1914 geboren in Duisburg en verhuisde later naar Schiebroek. Hij was al jong bezig met houtsnijden en werd beïnvloed door de Duitse barokke volkskunst. In Rotterdam doorliep hij de kunstacademie. Hij was van huis uit Rooms-Katholiek en heeft veel religieuze voorstellingen gemaakt en wel 80 keer een Maria met Kind.

Andere kerken in Bisdome Rotterdam waar werk van Héman te zien is: Willibrordus in Bergschenhoek, Adelbertus in Delft, Liduina in Hilligersberg, Petrus Banden in Roelofarendsveen, Nicolaas in Zoetermeer

Met dank aan: Ingrid Henkemans, Erfgoed specialist Museum Catharijneconvent
Foto's: Bisdome Rotterdam

